

WORD LID

DONEER

INLOGGEN

Dit artikel krijg je cadeau van Eelke van Ark. Je kan dit nog **9 uur en 2 minuten** gratis lezen.

WORD 1 MAAND PROEFLID

VANDAAG 6:00 · ⌚ 11 MIN

Ab Osterhaus: 'virusverdiener' of viroloog die verdediging verdient?

EELKE VAN ARK

6 CONNECTIES ▾

58 BIJDRAGEN

Al maanden zwellen – wederom – geruchten aan over Ab Osterhaus, de huisviroloog van Op1. Had Osterhaus niet zo hard gewaarschuwd voor de Mexicaanse griep, terwijl hij zelf allerlei belangen had in de bestrijding ervan? Hoe zit het eigenlijk met belangen rond mogelijke vaccins tegen Covid-19? En waarom verscheen er ineens 5,6 miljoen euro op de balans van zijn eigen BV? 'Je kunt alles wel verkeerd uitleggen.'

In zekere zin is 2020 het jaar van Ab Osterhaus. De topviroloog lijkt niet van de buis te slaan sinds de uitbraak van het coronavirus. Als leider van een zelf opgericht instituut voor dierziekten in Duitsland en een van 's lands bekendste griepexperts wordt Osterhaus regelmatig uitgenodigd om over actuele ontwikkelingen rond het virus te praten. In zijn commentaar benadrukt hij steeds het belang van strakke maatregelen om de uitbraak in te dammen. Zelf zegt de viroloog daarover: 'Ik ga alleen in op uitnodigingen wanneer ik vind dat het nodig is om een tegengeluid te laten horen. De laatste weken gaat het over versoepelen van de maatregelen. Maar dat heeft consequenties. En iemand moet dat zeggen.'

De frequentie waarmee Osterhaus zich bereid toont om steeds weer aan te schuiven bij het NPO-praatprogramma *Op1*, bleef evenwel niet onopgemerkt. Het programma wordt de laatste maanden wel gekscherend 'Ab1' ⁺ genoemd en de satirische show *Promenade* maakte van de wetenschapper een terugkerende grap.

Niet alle kijkers zien er de humor van in. 'Ik kan die man werkelijk niet meer zien,' zegt een moeder die FTM sprak naar aanleiding van de effecten die het Mexicaanse griepvaccin had op haar kind – dat sinds de verplichte prik in 2010 aan narcolepsie ⁺ lijdt. Haar reactie komt voort uit het beeld dat sinds die dreigende grieppandemie (die in 2009 startte) is blijven kleven aan Osterhaus. Namelijk: dat de overheid het advies heeft gevolgd dat Osterhaus publiekelijk uitte, en dat hij daarbij strijdige commerciële belangen zou hebben gehad.

Dat weinig fraaie plaatje lijkt zich in 2020 te verversen. 'Haal virusverdiener Ab Osterhaus van onze buis!,' kopte GeenStijl. Wie 'Osterhaus' intypt in de zoekbalk van Twitter, wordt dan ook – weinig verrassend – getrakteerd op een berg aantijgingen die varieert van 'Meneer zit vuistdiep in de vaccinhandel en vult zijn zakken genadeloos' tot 'Osterhaus hoort per direct gearresteerd te worden'.

Heeft Ab Osterhaus in 2009 de slag van zijn leven geslagen door stemming te maken over de Mexicaanse griep?

Maar ook uit meer serieuze hoek klinkt stevige kritiek. *Volkskrant*-hoofdredacteur Pieter Klok zei deze zomer in het Radio1-programma *Spraakmakers* niet te snappen waarom Osterhaus ‘steeds maar weer’ mag aanschuiven. ‘Die man heeft ook een track record vanuit het verleden dat hij de zaken altijd erger maakte dan ze waren,’ waarschuwt Klok. ‘We hebben dankzij hem ook enorme pakketten vaccins besteld die achteraf niet nodig waren. Hij heeft ook commerciële belangen gehad waar veel discussie over was toen, bij het bestellen van vaccins.’

Kortom, er hangt op zijn zachtst gezegd een sfeer van verdachtmaking en ‘dubbele petten’ rond de man die door diezelfde *Volkskrant* ooit met respect werd omschreven als de ‘David Beckham van de virologie’ vanwege zijn niet geringe wetenschappelijke prestaties. Die typering wordt bij vlagen ook concreet als critici wijzen op patenten waarop Osterhaus zou worden genoemd en de bedrijven waarin hij in ieder geval in het verleden belangen had.

Follow the Money besloot al die rook eens te volgen, om te kijken of er ook daadwerkelijk vuur is. Heeft Ab Osterhaus in 2009 mogelijk de slag van zijn leven geslagen door stemming te maken over de Mexicaanse griep? En hoe zit het met de financiële belangen van Osterhaus in coronatijd?

WERKZAAMHEDEN AB OSTERHAUS

Viroloog en influenza-deskundige Ab Osterhaus (1948) studeerde aanvankelijk af als dierenarts en promoveerde in 1978. Hij werkte onder meer bij het RIVM en was hoogleraar Virologie aan de Universiteit Utrecht en de Erasmus Universiteit

Rotterdam. Ook is hij als afdelingshoofd van de afdeling Virologie verbanden geweest

LEES VERDER

Controverse

Ab Osterhaus kwam na een bijzonder vruchtbare wetenschappelijke carrière voor het eerst in opspraak in 2009, toen wereldwijd gevreesd werd voor een griep пандеміе. Het Mexicaanse griepvirus – H1N1 – waarde rond en de uitbraak van het nieuwe griepvirus beheerste de actualiteit. Osterhaus, toen nog hoogleraar Virologie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, uitte met regelmaat publiekelijk zijn zorgen en wees op de risico's en gevaren van zo'n nieuw virus. Het geschetste beeld zag er ongeveer zo uit als wat de wereld momenteel ervaart met de uitbraak van Covid-19.

Was dat de oprechte mening van een topexpert, vroeg onderzoeksprogramma *Argos* van de VPRO zich af. Of speelden hier de belangen mee die Osterhaus had in een aantal bedrijfjes die diensten verleenden aan vaccinproducenten? *Argos* wijdde er in september 2009 een reportage aan.

De viroloog bleek namelijk bijna 10 procent van de aandelen te hebben in Viroclinics , een spin-off bedrijfje van de Erasmus Universiteit dat hij zelf mede had opgericht en dat onderzoek deed in opdracht van farmaceuten voor onder meer de ontwikkeling van vaccins. Daarnaast had hij in Zweden een soortgelijk bedrijfje opgericht, Isconova, en was hij betaald adviseur van onder meer farmaceut GlaxoSmithKline, de producent van een van de vaccins die de Nederlandse overheid aankocht om de Mexicaanse griep te bestrijden. Osterhaus had in die zin, zo luidde de conclusie van *Argos*, economische belangen bij het benadrukken van de ernst van het griepvirus.

De Kamer viel na de uitzending van verontwaardiging over Ab Klink heen, de toenmalig minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Had de minister zich laten adviseren door een hoogleraar met dubbele petten op? Deze suggestie werd alleen maar bevestigd nadat steeds duidelijker werd dat de Mexicaanse griep bleek mee te vallen en Nederland uiteindelijk veel te veel vaccins had aangeschaft.

Het had geen gevolgen voor Osterhaus. Hij had – hoewel hij lid (zonder stemrecht) was van de Gezondheidsraad – geen enkele officiële rol in het adviseren van de minister. Bovendien: de twee bedrijven waarin Osterhaus een belang had, verkochten geen vaccins maar leverden wetenschappelijke onderzoeksdiensten voor farmaceuten en droegen zo bij aan kennisvergaring. Of Nederland nu wel of geen H1N1-vaccins had aangekocht, dat maakte voor de portemonnee van Osterhaus dus niets uit.

Had de minister zich laten adviseren door een hoogleraar met dubbele petten op?

Het Erasmus MC publiceerde in oktober 2009 een verklaring: ‘Het Erasmus Medisch Centrum (MC) benadrukt dat de werkzaamheden van viroloog Ab Osterhaus volledig passen binnen het beleid van het universitair medisch centrum. In relatie tot de Nieuwe Influenza H1N1 is geen enkele sprake van zakelijke belangenverstrengeling.’

Collega-virologen en -hoogleraren schreven een open brief die gepubliceerd werd als opiniestuk in *De Volkskrant*. Daarin schaarden ze zich ondubbelzinnig achter het

advies van Osterhaus. In een tweede uitzending van *Argos* werd de mogelijke nuance rond het verhaal uitgebreid besproken. Maar die uitzending en die open brief haalden nauwelijks de aandacht die de controverser wel opriep. Het beeld van een hoogleraar met dubbele petten is sindsdien blijven kleven aan Osterhaus.

Ondernemende wetenschapper

In *Op1* wordt hij stevast aangeduid met ‘viroloog’ – maar wat doet de ondernemende wetenschapper vandaag de dag precies? En heeft hij misschien een economisch belang bij het verkopen van vaccins, zoals hem in 2009 werd verweten? Een aantal anonieme tips geven aanleiding om dat nader te onderzoeken. Zo zou Osterhaus mogelijk ook een belang hebben in een corona-vaccin.

Een eerste zoekslag in de internationale en Europese databases met patenten levert inderdaad vele hits op – daaronder ook een patent op naam van Osterhaus. Het gaat om een hulpstof om vaccins effectiever te maken: een zogeheten adjuvans. ‘Matrix-M’ heet het goedje en het valt op omdat fabrikant Novavax het gebruikt in het corona-vaccin dat het bedrijf op de markt brengt.

PATENT OP HET CORONAVIRUS?

Een van de tips die bij FTM binnenkwam over Ab Osterhaus was wel heel bijzonder: hij zou een patent hebben op een – mogelijk hét – coronavirus. Osterhaus wordt bij vele patenten genoemd – en dat is ook niet gek gezien zijn wetenschappelijke track record en de vele onderzoeken die hij heeft gedaan. Er is inderdaad een patent uit 2012 met daarin een nieuw menselijk coronavirus, waarin Osterhaus – naast een aantal andere wetenschappers – wordt genoemd als een van de uitvinders. Het gaat echter om het MERS-virus – dat wel familie is van Covid-19, maar absoluut niet hetzelfde virus. De vondst is dat de wetenschappers het virus hebben weten te isoleren en de genetische code ervan hebben vastgelegd. Daarnaast is Osterhaus geen begunstigde – de houder van het patent is de Erasmus Universiteit.

Interessant is dat datzelfde Novavax enkele jaren geleden het Zweedse IscoNova kocht. Dat bedrijfje was door Osterhaus en een aantal collega’s opgericht en hij had daarin zelf ook een klein aandelenbelang (ongeveer 3 procent). De hulpstof Matrix-M was door IscoNova ontwikkeld.

Zou de *Op1*-huisviroloog dat belang nog steeds hebben? In 2009 liet de Erasmus Universiteit naar aanleiding van alle ophef weten dat Osterhaus dat belang zou verkopen. En of hij in de geest van het Feyenoord-clublied meteen de daad bij het woord heeft gevoegd of niet: Novavax blijkt alle aandelen van IscoNova in 2014 te hebben gekocht.

En hoe zit het eigenlijk met Viroclinics? Binnen FTM wordt geopperd dat wanneer Osterhaus daar nog steeds mede-eigenaar van is, zijn belang in het bedrijf dankzij de coronapandemie inmiddels extreem waardevol zou kunnen zijn. Viroclinics bedient immers de vaccin-industrie met onderzoek – en die branche maakt gouden tijden door met de vraag naar nieuwe werkzame inenting tegen Covid-19.

Het ‘mysterie’ van de verdwenen 5,6 miljoen euro

Bij het zoeken naar de financiële belangen van Osterhaus focussen we eerst op zijn eigen vennootschap Admeos BV. Daarin werden ooit de aandelen Viroclinics ondergebracht. Intrigerend genoeg wordt melding gemaakt van een wijziging van het gestorte kapitaal per 1 januari 2018 van liefst 5,666 miljoen euro.

The screenshot shows a news feed from a Dutch company register. At the top, it says 'Nieuws' (News) and 'maandag 1 januari 2018'. There are two entries for 'Admeos B.V.':

- Admeos B.V.**
Geplaatst kapitaal gewijzigd in EUR 5.666.000,00 Gestort kapitaal gewijzigd in EUR 5.666.000,00.
Kapitaalswijziging KVK 01-01-2018
- Admeos B.V.**
Per 28-12-2017 statuten gewijzigd.
Overige wijziging KVK 01-01-2018

De wijziging van het gestorte kapitaal.

Bron: Company.info / KvK

Ook de bekende ondernemers Erik de Vlieger en Yves Gijrath merkten de kapitaalswijziging op. Ze wijden er uitgebreid aandacht aan in een podcast op 20 november: ‘Waar is de 5,5 miljoen van Ab Osterhaus gebleven?’

Met enig gevoel voor suspense legt De Vlieger deze casus uit. De persoonlijke BV van Osterhaus had in 2017 nog geen 2 ton op de balans. ‘Opeens – opeens! – in 2018 is er een kapitaal aanwezig van 5,666 miljoen euro,’ zegt De Vlieger. ‘Dat is heel vreemd, Yves.’ Dat beaamt Gijrath. ‘Dus ergens rond oud en nieuw – dan is er ook weinig controle en zicht – is er een verhoging van 5,5 miljoen euro. Maar dat kom ik nergens tegen in de vaste activa. Wat is dit Erik?’

Het lijkt erop alsof de BV een betaling van 5,5 miljoen ontving. Anders zou er namelijk in de balans al eerder een dergelijk bedrag moeten hebben gestaan onder de

Klopt die verklaring ook?

post 'vaste activa'. Maar als het een betaling is, waar komt die dan vandaan? De twee ondernemers brainstormen losjes over de mogelijkheden. De Vlieger: 'Kijk, in die farmaceutische industrie, daar gaat natuurlijk heel erg veel geld in om. Dan is 5 of 6 miljoen euro niet zoveel voor een nieuw medicijn. Als je dan ook nog eens de kans hebt om een jaar eerder op de markt te komen dan de concurrentie... dan heb je dat daar graag voor over.'

Of het allemaal klopt, weet De Vlieger niet. 'Maar als we het fout hebben, staan we daarvoor open.' De boodschap wordt in ieder geval gretig gedeeld op Twitter, en herhaald door alternatieve media als Ninefornews .

In plaats van het door het ondernemersduo gefantaseerde scenario van een onderhandse betaling door de farmaceutische bedrijven Pfizer of AstraZeneca voor een mogelijk medicijn of vaccin tegen Covid-19, is er een meer voor de hand liggende verklaring: de verkoop in dat boekjaar van de 9,9 procent van de aandelen in Viroclinics die Osterhaus nog altijd hield. Investeerder Parcom koopt namelijk in augustus 2017 100 procent van de aandelen in Viroclinics, dat tot dat moment in handen was van Gilde Healthcare en een aantal minderheidsaandeelhouders – onder wie Ab Osterhaus.

De waarde zou dan niet in de boeken hebben gestaan omdat alle passiva en activa – waaronder dus ook de deelnemingen – volgens de jaarrekeningen van Admeos BV werden gewaardeerd tegen de nominale waarde . Aangezien de waarde van het aandelenbelang van Osterhaus in Viroclinics tijdens de oprichting in 2009 volgens de oprichtingsakte een kleine 1800 euro bedroeg, was er tien jaar later met het meer waard worden van Viroclinics een flinke stille reserve opgebouwd. In de jaarrekeningen van de BV stond dat aandelenbelang namelijk nog altijd voor minder dan 1800 euro op de balans, terwijl het bij verkoop ongeveer drieduizend keer zoveel waard bleek te zijn.

Maar klopt die verklaring ook? Heeft de verkoop van de aandelen Viroclinics hem 5,6 miljoen euro opgeleverd? Als we dat aan Osterhaus voorleggen, weigert de viroloog in eerste instantie zich uit principe hierover uit te laten. 'Dat is privé, daar heeft niemand iets mee te maken. Het is al vervelend genoeg dat deze informatie op straat ligt,' zegt hij meermalen. 'Moet iedere wetenschapper straks zijn bankrekening

prijsgiven?’ Ten langen leste stapt Osterhaus toch over zijn weerstand heen en bevestigt hij dat de verkoop van de aandelen inderdaad 5,6 miljoen euro heeft opgeleverd.

"Als ik ooit een belangenverstrengeling zou vermoeden, dan staat het in de stukken. Dan heb ik dat verklaard."

Betaald adviseurschap

Maar er resteren nog wel meer vragen. Hoe zit het bijvoorbeeld met dat vaccin van Novavax en dat patent? Gaat de viroloog daar heel rijk van worden?

Eerst even terug naar het interviewverzoek van FTM, een paar weken geleden. Osterhaus twijfelt, zegt hij aan de telefoon. Het probleem: het gaat ook over de Mexicaanse griep, en met die controverse is Osterhaus helemaal klaar. ‘Ik ben niet van plan om over mijn bankrekening of allerlei vermeende belangen te praten. En ik heb helemaal geen zin om die kwestie weer helemaal te gaan zitten uitspitten.’

Toch stemt hij uiteindelijk in met een uitgebreid gesprek. Hij wil best vakinhoudelijk praten over de nasleep van de Mexicaanse griepvaccinatie en over vaccinatie als wapen tegen Covid-19. Ook over het patent op Matrix-M en zijn relatie met Novavax wil hij wel vragen beantwoorden. ‘Ik heb geen belang meer in Isconova, ben daar ook niet meer bij betrokken,’ zegt Osterhaus. ‘En ik heb ook geen belang in Novavax. Waarmee ik niet wil zeggen dat je dat niet zou moeten willen hebben, maar ik heb dat dus niet.’

Hoe zit het dan met dat patent waarop hij genoemd staat? ‘Dat adjuvans , Matrix-M, daar zijn we heel trots op, want het is het tweede of derde adjuvans in de wereld dat gebruikt wordt,’ antwoordt Osterhaus. ‘We hebben dat in Zweden ontwikkeld en daarvoor met steun van de Zweedse overheid een bedrijfje opgezet. En uiteindelijk, toen dat heel erg goed werkte, wilde Novavax het. We hebben toen een aantal experimenten samen gedaan. Zij raakten toen zo geïnteresseerd dat zij zeiden: we nemen alles daar over. Ik kan het patent zelf niet eens meer gebruiken. Omdat het nu van Novavax is.’

Als we het patent en de geschiedenis ervan bekijken, blijkt dat te kloppen. Hoewel Osterhaus en anderen wel genoemd staan als uitvinders van het adjuvans, is Novavax de begunstigde van het patent. We vragen Osterhaus naar zijn relatie met de farmaceut. ‘Op het ogenblik werk ik niet samen met Novavax, maar ik heb wel een relatie met ze. Soms nemen zij contact op met mij voor advies. Daarvoor word ik dan betaald. Maar dat geld incasseer ik niet zelf. Ik heb een stichting opgericht en gezegd: stop daar het geld maar in voor dat advies. Dat is een not-for-profitorganisatie die ook nog steeds onderzoek doet naar verschillende manieren om vaccins te verbeteren. Ik ben daar niet meer bij betrokken.’

Het blijkt om stichting Artemis One Health Research te gaan, die Osterhaus oprichtte in 2010. Hij heeft sinds in ieder geval 2014 niet meer in het bestuur van deze stichting gezeten, zo blijkt uit gegevens van de Kamer van Koophandel.

Braafste jongetje van de klas

Osterhaus is gevoelig voor de vragen naar zijn verschillende posities. ‘Je kunt alles wel verkeerd uitleggen. Ik ben gepensioneerd, heb geen functie in de Gezondheidsraad of weet ik wat. En als ik ooit een belangenverstrengeling zou vermoeden, dan staat het in de stukken. Dan heb ik dat verklaard.’

Een ‘vervelende ervaring’ noemt Osterhaus de publicaties in 2009 over zijn vermeende belangenverstrengeling en de rel erover. ‘Mijn allergie komt eruit voort dat ik het braafste jongetje van de klas ben geweest, alles open heb gegooid en dat me dan toch dingen verweten worden die gewoon niet waar zijn. Met mijn directeur heb ik de journalisten destijds op een dienblaadje gepresenteerd wat ik precies allemaal deed en wat daar aan verklaringen bij hoorde.’

Is het niet gewoon mijn burgerrecht om dat te mogen doen?

Maar de feiten die *Argos* presenteerde klopten toch? ‘Nee, dat is niet waar,’ reageert Osterhaus. ‘*Argos* suggereerde dat ik een belangenverstrengeling had en die had ik gewoon niet. Op dat moment werd er gesuggereerd dat Viroclinics geld verdiende aan dat vaccin dat door de overheid gekocht werd. Dat was aantoonbaar niet waar.’

Hoewel *Argos* nooit keihard heeft beweerd dat Osterhaus via Viroclinics letterlijk geld verdiende aan de verkoop van de griepvaccins, sprak het programma wel van ‘het feit dat hij zelf economische belangen heeft bij de grieppandemie’. De suggestie werd in

de reactie van de Tweede Kamer en de berichtgeving over de zaak in andere media nog wat sterker. Al snel luidde het verhaal dat Osterhaus directe financiële belangen had bij de pandemie, en dat het bedrijf waar hij een belang in had vaccins *produceerde* – wat inderdaad niet het geval was. Er volgde een spoeddebat over de vermeende belangenverstrengeling van Osterhaus. PVV-kamerlid Fleur Agema eiste zelfs dat hij ontslagen zou worden als adviseur van de overheid – wat hij op dat moment overigens formeel helemaal niet was.

In de kern bleef van de controverse rond Osterhaus ook in 2009 al niet meer over dan een debat over de vraag: hoe acceptabel is het voor een wetenschapper om ook commerciële werkzaamheden uit te voeren? Het verschil in opvatting daarover werd misschien wel het meest helder verwoord in de tweede Argos-uitzending over het onderwerp. Huub Schellekens, hoogleraar Farmaceutische Wetenschappen aan de Universiteit Utrecht stelde daarin dat weliswaar veel onderzoekers door de wijze van financiering van universiteiten commerciële belangen hebben, maar dat die daarmee dan uitgesloten zouden moeten zijn van commissies en adviesfuncties. Sijbolt Noorda, voorzitter van de Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten, noemde het een verantwoordelijkheid van de overheid zelf door wie zij zich laat adviseren. Hij wijst erop dat de universiteitsbedrijven die Osterhaus hielp opzetten geen direct financieel belang bij de vaccinverkoop hadden. Bovendien zijn die bedrijven noodzakelijk zolang onderzoek niet volledig vanuit de overheid gefinancierd wordt.

"Hoe acceptabel is het voor een wetenschapper om ook commerciële werkzaamheden uit te voeren?"

Burgerrecht

Van de verhalen dat Ab Osterhaus momenteel financiële belangen heeft bij de coronapandemie, blijft bij beschouwing geen enkele concrete aanwijzing over. De viroloog doet op zijn instituut in Duitsland mee aan onderzoek naar een mogelijk vaccin, maar dat is zijn werk.

Kunnen we dan wel concluderen dat Osterhaus in 2018 de miljoenen op zijn rekening kreeg gestort die hij vergaarde dankzij de massale aankoop van tientallen miljoenen Mexicaanse griepvaccins door regeringen over de hele wereld?

Ondanks het gegeven dat Viroclinics een bedrijf is dat in de farmaceutische wereld opereert, verkocht – en verkoopt – het geen vaccins. Het is een laboratorium dat onderzoeksdiensten verleent aan farmaceutische bedrijven. Het bedrijf was voor het grootste deel in handen van het Erasmus MC, waar het een spin-off van was. ‘Toen we Viroclinics oprichtten, was er helemaal niet het perspectief dat zo’n soort bedrijfje ooit veel geld waard zou worden,’ zegt Osterhaus er zelf over. ‘En ik heb 20 procent van mijn betaalde vaste baan opgegeven om het mee te helpen opbouwen.’

Het werd een succes: private-equityfonds Gilde Healthcare zag potentie in Viroclinics en kocht in 2013 het meerderheidsbelang ⁺ van het Erasmus MC. De waardeestijging vanaf dat moment is te danken aan de inspanningen van Gilde Healthcare.

‘Gedurende onze investeringsperiode hebben we geïnvesteerd in de uitbreiding van faciliteiten, het aantal werknemers verdubbeld en ingezet op extra commerciële inspanningen om aanvullende virale markten te bedienen,’ aldus managing partner Jasper van Gorp in 2017 in een persbericht ⁺ over de verkoop van Viroclinics voor tientallen miljoenen aan investeerder Parcom. Dat was ook het moment dat Osterhaus zijn aandelen verkocht. De 5,6 miljoen euro is de beloning die hij als aandeelhouder ontving voor het bedrijf dat hij zelf hielp opbouwen.

Argos blikte in 2013 in de serie Medialogica kritisch terug op de uitzending waarmee het allemaal begon. Was het wel fair geweest om als ‘feit’ te stellen dat Osterhaus economische belangen had bij de grieppandemie? ‘Misschien was dat te kort door de bocht,’ zegt journalist Eric Arends van *Argos* in die uitzending. ‘Wij hebben niet kunnen aantonen dat Viroclinics miljoenen extra heeft verdiend door die Mexicaanse griep.’

Het was ook allemaal goed uitgezocht en netjes geregeld, benadrukt Osterhaus. ‘Dat heeft geleid tot een aantal zeer waardevolle bevindingen in het verleden, waarvan Matrix-M er overigens een van is. Dat is een van de belangrijke adjuvantia die nu in de wereld gebruikt gaat worden in de bestrijding van Sars-cov-2. Viroclinics is uitgegroeid tot een lab met honderden werknemers waar belangrijk onderzoek wordt gedaan.’

En daar is Osterhaus trots op. ‘Dan kun je zeggen: ja, u bent wetenschapper, het is u verboden om aan commerciële activiteiten mee te doen. Maar is het niet gewoon mijn burgerrecht om dat te mogen doen?’